

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. I. Refutantur variæ sententiæ de specifica peccatorum distinctione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. I.

Referuntur varia sententiae de specifica peccatorum distinctione.

360. **P**rima opinio specificam distinctionem causalem desumit ab objectis formalibus specie diversis, seu quod in idem recidit à virtutibus specie diversis, cum istae inter se specie differant extrinsecè, & causaliter à suis objectis formalibus, hoc est virtutum specifica natura habetur à prædicatis suis intrinsicis per ordinem ad objecta formalia, quatenus hæc fundant malitias ejusdem, aut diversae speciei contra rectum dictamen rationis. Specifica verò formalis unitas, aut distinctio habetur ab unitate, & distinctione specifica rectitudinum, seu virtutum oppositarum, cum autem virtutes speciem suam capiant, ab honestate suorum actuum, fit, ut idem sit peccata specificari à virtutibus specie diversis, ac eadem differre specie formaliter per privationem honestatis oppositae specie diversae, ea verò habere unitatem specificam, quæ privant honestate ejusdem rationis. Ratio hujus formalis unitatis, aut distinctionis specificae est, quod peccata commissionis sita sint juxta hos AA. formaliter in privatione rectitudinis seu honestatis debitae inesse actui oppositae virtutis, ergo ubi est privatio rectitudinis debitae inesse actui ejusdem, aut diversae rationis, ibi est unitas, aut specifica for-

malis distinctio peccatorum, siquidem formaliter peccata constituuntur per dictam privationem, privatio autem specificatur à forma oppositâ, quâ privat ita S. Th. 1. 2. q. 72. Art. 1. in Corp. Scot. in 2. distinct. 37. q. 1. cum Scotistis apud Sporer 1. p. 11. c. 4. à n. 11.

361. Prior pars hujus opinionis de distinctione, & unitate specificâ causali, quam desumit ab objectis formalibus, secus à materialibus, exemplificatur; sic superbia de bonis, sive hæc sint spiritualia, sive temporalia, gula sive sit in cibo, sive in potu, furtum sive sit in auro, sive in alia quavis materia, est ejusdem speciei, etsi objecta materialia specie differant, quia formaliter fundant malitiam ejusdem rationis, nempe inordinatum appetitum excellendi.

Econtrà quævis peccata, quorum formalia objecta sunt diversae rationis, fundant, & causant diversas malitias ut fornicatio, adulterium, incestus, sacrilegium, &c.

Ex parte posteriore suae sententiae deducunt odium DEI, & proximi, blasphemias, furtum, &c. inter se specie formaliter, ac intrinsecè differre, quia intrinsecè pugnant cum virtutibus specie diver-

diversis, Charitate, Religione, Justitia, &c.

Quando peccata contra eandem virtutem specie distincta sunt, horum specifica distinctio non desumitur ab objecto formali, sed ex modo diverso illam laedendi, hæc modi diversitas fundat privationem rectitudinis debitæ inesse actui specie diversam; hoc modo differunt specie odium DEI, & proximi, odium, & omisso amoris præcepti: sic specie diversa peccata sunt peccata irreligiositatis, seu contra Religionem, ut blasphemiam, perjuriam, sacrilegia, violationes votorum, Festorum, superstitiones. Virtuti justitiæ propter modum diversum, quo jus proximi in vita, fama, & bonis fortunæ læditur, plurima peccata contra præceptum 5. 6. 7. & octavum Decalogi habent inter specificam differentiam ut homicidium, furtum, detractio, contumelia, &c.

Demum cum aliquæ virtutes morales sint in mediocritate sitæ, his semper opponitur duplex peccatum specie distinctum; unum per excessum, alterum per defectum, sic liberalitati per excessum contrariatur prodigalitas, per defectum avaritia, seu nimia tenacitas.

Opinio sic explicata est communissima non solum illorum AA. qui formalem malitiam peccatorum commissionis statuunt in privatione rectitudinis debitæ, ut Thomistæ, Scotistæ, Soarez, Granad. Esparza, Maurus, sed etiam multorum identificantium illam positivæ entitati actus contra præceptum negativum.

862. Altera opinio, eaque valde communis specificat peccata à præceptis non materialiter, ac numericè, sed for-

maliter, ac specie invicem distinctis. Nomine præceptorum materialiter diversorum intelliguntur omnia præcepta, quæ ex eodem objecto formali aliquid præcipiunt, vel prohibent simul, aut successivè, sive in eadem, sive in diversa materia, sive Legislatores sint diversæ speciei ut DEUS & homo, sive ejusdem, ut diversi superiores humani. Ea vero præcepta vocantur formaliter diversa inter se comparata, quæ feruntur à Legislatoribus propter motiva formalia specie diversa, seu quorum finis proximus, & intrinsecus est specie diversus, sive deinde ejusmodi præcepta sint ejusdem virtutis, sive diversarum; universum enim præcepta affirmativa, & negativa specie differunt in quacunque virtute, quando unum ex alio non oritur; si unum ex alio oritur, uti omne directè, ac explicitè affirmativum est Secundario, & indirectè negativum, seu prohibens opus cum actu Præcepto impossibile, sic præceptum primariò imperans volitionem audiendi Missam, indirectè prohibet volitionem omissionis Missæ, hujus prohibitionis obligatio est tota ex præcepto affirmativo audiendi Missam utpote indistincto, à negativo incluso, idcirco malitia volitionis omittendi Missam, non habet malitiam specie diversam à malitia omissionis Missæ.

Dixi quorum finis proximus ac intrinsecus specificè differt hic enim non differt ab objecto formali motivo virtutis illius, ad quam spectat præceptum, & ideo dicere præcepta esse formaliter diversa propter formale objectum, est perinde, ac dicere quorum finis intrinsecus differt specificè ab alijs præceptis.

LIII 2

Ubi

Ubi advertendum finem Legis, aut præcepti alium esse intrinsecum & proximum; alium remotum, ac extrinsecum; intrinsecum intendit lex, aut præceptum, & pro hujus specifica diversitate evadunt præcepta formaliter diversa, secus à remoto, & extrinsecò, quem intendit ipse præcipiens: sic finis Ecclesiæ præcipientis Jejunium in Vigilia Sanctorum est horum cultus, seu major dispositio eos colendi per opera bona; item finis jejuniij quadragesimalis extrinsecus est conformatio cum Christi Passione, &c. intrinsecus verò utriusque est motivum formale virtutis abstinentiæ, seu temperantiæ.

Hæc opinio est Vasq. 1.2.D.98.c.2. Sanch. lib. 9. de Matr. D. 15. Laym. lib. 1. tr. 3. c. 2. num. 1.

863. Ex doctrina hac deducunt primò specificam diversitatem præceptorum non esse desumendam penes præcipientes, si enim hi præcipiant, aut prohibeant sub eadem ratione formali, id est, intuitu ejusdem virtutis, præcepta eorum sunt solùm materialiter, secus formaliter diversa, consequenter violatio præceptorum ejusmodi non est specie diversa.

Deducunt secundò. Etsi furtum fit vetitum lege naturali, divinâ, & humanâ tam civili, quam Ecclesiasticâ, attamen manere in eadem specie injustitiæ, quia ab his omnibus est prohibitum sub eodem motivo formali justitiæ. Similiter violatio jejuniij in Vigilia S. Matthiæ coincidentis cum quadragesima est unicum specie peccatum, uti & omissio Missæ die Festo cadente in Dominicam, quia tam Præceptum Dominicâ die quàm Fe-

stivâ Missam audiendi est latum intuitu Religionis.

Item obedientia, quâ obedio homini ut locum tenenti DEI est ejusdem speciei cum obedientia, quâ obedio DEO, quia sic intuitu ejusdem Divinæ Autoritatis præcipit DEUS, & homo: e contra specie differrent, si obedirem homini non ut locum tenenti DEI, quia tunc Autoritas præcipiens movens ad obediendum DEO, & homini specie differunt, sic ut reverentia, DEO debita specie differt à reverentia debita homini propter specificam diversitatem Excellentiæ increatæ, & creatæ, cujus intuitu fit reverentia, ita Rhodes.

Deducunt tertio. Furtum rei sacræ duplicem specie malitiam continere, quia est contra duplex formaliter præceptum, unum naturale, quale est septimum Decalogi vetans id ex motivo Justitiæ, alterum Ecclesiasticum ex motivo Religionis latum: sic etiam percussio Clerici est in duplici specie, quarum una est contra præceptum naturale quintum Decalogi, altera contra præceptum Religionis, cujus intuitu Ecclesia prohibet percuti Ecclesiasticos. Adulterium Religiosi est in specie triplici contra triplex formaliter distinctum Præceptum, nempe contra Præceptum Justitiæ, Castitatis & Religionis, quævis enim harum virtutum id prohibet ex suo formali motivo.

Verum quia quædam peccata sunt intrinsecè, seu ex objecto mala, & ideo prohibita, quia mala sunt, alia verò sunt mala purè extrinsecè, seu quia prohibita; hæc secundi generis suam specificationem desumunt à priori à præceptis positivis, cum

cum nihil præcedat aliud prius, à quo specificentur; peccata verò primi generis specificantur à præceptis positivis, solum à posteriori siquidem hæc præcepta sunt posteriora ad deformitatem, quam habent ex se ante omne præceptum formale, cum natura rationali ut tali.

Omitto alias minus principales opiniones ut Pallavicini, species peccatorum diversas desumentis ex oppositione cum dictaminibus conscientiae specie diversis, Granadi recurrentis ad specie diversas deformitates cum recta ratione.

Omnes hæc sententiae possunt deservire pro praxi, at si Theologicè examinentur, vix subsistunt, petitur enim adhuc regula fundamentalis discernendi,

quomodo unum peccatum præ alio maxime contra eandem virtutem diversimode discordet cum rectò dictamine, aut quomodo unum dictamen specie distinguitur ab altero, aut quod perfectio unius virtutis differat specificè ab alia (cum relate ad hanc prima Opinio explicet specificationem, alias obscuram per æque obscurum exponeret) aut quod unum præceptum sit in alia specie, quam alterum, quod enim secunda opinio confugiat ad motiva specie diversa, non satisfacit, cum restet danda ratio, cur unum motiyum e. g. Religionis sit specie diversum à motivo v. g.

Justitiæ.

* * *

§. II.

Adfertur regula universalis specificæ peccatorum Distinctionis.

864. **P**eccata omnia sunt contra virtutes Theologicas, aut Morales. Regula discernendi Specificam contra morales virtutes peccatorum Distinctionem est hæc ex num. 595. si inspectis actibus, quorum specifica inesse malitiæ distinctio inquiritur, reperiat in singulis ratio specialis eos prohibendi, etsi per possibile, vel impossibile cæteri actus evaderent liciti, ita Haunold. lib. 2. Theolog. tr. 2. n. 474.

Ut autem ejusmodi ratio prohibendi, seu speciale peccatum fundans specialem actus prohibitionem deprehendatur, peccata, inter quæ specifica diversitas investigatur, invicem sunt comparanda; in hac comparatione, vel unum respectu alterius apparet ex terminis gravius altero, vel non apparet gravius: si apparet, vide, an si fingatur id, quod constat excedere, seu esse gravius, fore licitum, adhuc in eo, quod constat esse

LIII 3

levi-